

Що треба знати про аутизм

2 квітня - Всесвітній День поширення знань про аутизм!

Аутизм - це розлад, який виникає внаслідок порушення розвитку дозрівання синоптичних зв'язків в головному мозку зростаючого організму дитини. Цей розлад характеризується вираженням і всебічним дефіцитом спілкування і соціальної взаємодії, досить обмеженими інтересами, а також часто повторюваними діями. Гостроту цих ознак можна визначити вже у віці до трьох років. Захворювання має генетичний характер і його основні причини поки не відомі науці, однак своєчасна реабілітація дитини з ранніх років його життя дозволяє у багатьох випадках домогтися впевнених результатів у соціальній адаптації, що сприяє більш повноцінному життю.

Здатність перебудувати себе з урахуванням нових факторів завжди допомагало людям виходити навіть з найскладніших ситуацій. Історії відомо не мало яскравих особистостей, у яких спостерігалися деякі симптоми цієї непростой хвороби. Приміром, Вінсент Ван Гог і Леонардо да Вінчі, Гаррі Труман і Авраам Лінкольн, Вуді Аллен і Боб Ділан, і багато інших.

Другого квітня люди на всіх континентах, ті, хто має бажання показати свою толерантність до аутистів, носитимуть одяг блакитного або синього кольору. Чому саме ця барва? Найбільше аутистів – серед хлопчиків, а синій – традиційний колір одягу для них. Тож не будьмо байдужими й ми! Висловити свою толерантність до аутистів та свою підтримку до цих людей не так уже й складно. Просто вдягніть у цей день синій светр чи кросівки, почепіть такого ж кольору краватку або ж просто прикрасьте одяг синьою стрічкою чи візьміть із собою синю парасольку.

Проявіть турботу про тих, хто її потребує!

Оскільки це День поширення знань про аутизм, варті поширення деякі факти, що допоможуть зрозуміти його природу.

Особливі люди з особливими потребами

Аутизм, нагадуємо, розвивається у дітей у віці приблизно від 2 до 3 років і проявляється в специфічних розладах розумової діяльності – порушенні діяльності емоційної сфери зі збереженням інтелектуальної складової мислення. До дворічного віку батькам не варто хвилюватися, якщо в розвитку дитини не все благополучно - до цих пір це усе можна пояснити індивідуальними особливостями розвитку малюка. Вже після цього віку слід серйозно зайнятися проблемами, якщо були помічені недоліки в розвитку дитини.

Що може змусити замислитися батьків:

- дитина не дивиться в очі;
- не цікавиться іграми і не грає з однолітками;
- не терпить дотиків до неї;
- влаштовує усі іграшки, предмети в лінійку;
- чутлива до деяких звуків;
- не вимовляє слова, відсутня мова;
- часті істерики, напади агресії;
- гіперактивна або навпаки - дуже пасивна;
- не усвідомлює небезпечні ситуації.

Аутизм проявляється, зокрема, в тому, що дитина не впізнає батьків, родичів, інших дітей, дитина дуже рідко посміхається, не реагує на заклики, не дивиться в очі. В цілому можна стверджувати, що дитина-аутист не усвідомлює те, що відбувається навколо неї, не прагне розуміти і взаємодіяти з оточенням.

Майже завжди при аутизмі страждає мовлення, хворі уникають зорового контакту з дорослими і ровесниками, схильні до стереотипії (ритмічного повторення одних і тих же рухів) та одноманітних проявів активності.

Діти-аутисти заглиблені в себе, часто повторюють одні і ті самі жести, можуть годинами складати кубики чи ходити від стінки до стінки. В деяких випадках, особливо коли їм щось не вдається (а таке буває доволі часто), можливі прояви автоагресії.

Аутисти легко запам'ятовують прості числа, подумки здійснюють складні арифметичні дії, проявляють особливий інтерес до техніки і запросто її розбирають. Іноді цей інтерес набуває просто катастрофічних форм – батькам такої дитини достатньо тільки на мить відвернутися – і все! Телевізора чи приймача як не бувало – тільки деталі.

Та незважаючи на усі свої здібності, аутисти все-таки потребують особливої підтримки. А фактично потребують її протягом усього свого життя, адже з віком захворювання не минає.

Проте більш чи менш успішна соціальна адаптація аутиста цілком можлива – залежно від того, наскільки рано почати працювати з такою дитиною і якими саме методами. Тому при цій хворобі такою важливою стає її рання діагностика, вміння виділяти її як самостійне захворювання, що вимагає окремого лікування. Тим більше, що іноді батьки вважають свою дитину лише дещо замкнутою, незвично обдарованою, як тепер модно казати – "індиго". А тому й не бажають нікуди звертатися. І це при тому, що поширеність цього захворювання у нас становить 4-5 (або й навіть більше) випадків на 10 000 населення (0,04 – 0,05%), що не так уже й мало. За цим показником аутизм стоїть на четвертому місці після розумової відсталості, епілепсії та ДЦП. Але на відміну від цих хвороб, більшості з нас про аутизм майже нічого не відомо.

Раніше його вважали одним з проявів дитячої шизофренії чи класифікували як розумову відсталість. А як окрему хворобу стали виділяти зовсім недавно, у 40-х роках минулого століття. Проте ще й дотепер його етіологія (походження) фактично невідома. Один з перших дослідників аутизму, австрійсько-американський психоаналітик Бруно Бетельгейм цілком у традиціях психоаналізу вважав аутизм наслідком проблем у стосунках дитини з матір'ю.

Аутизм справді часто виникає у дітей, що виховуються в неповносправних (дисфункційних) сім'ях, але говорити про його однозначну залежність саме від цього фактору тепер уже не доводиться. Зараз здебільшого його відносять до хвороб, пов'язаних з органічними ураженнями мозку. Це може статися або внаслідок порушення обміну речовин (наприклад отруєння солями важких металів чи нестачі в організмі цинку), або – внаслідок дії спадкових генетичних факторів. Правда, відомі випадки, коли з двох однайцевих близнюків одна дитина могла страждати цією хворобою, а інша – ні. Хоч генетика одна і та ж. Однаковим був і внутрішньоутробний розвиток та соціальні умови. Спільні батьки. Значить ... є ще щось? Що саме? І як з цим бути? Батьки й справді часто не знають що робити і куди звертатися. Тим більше, що лікування такої дитини стоїть на межі кількох наук – психіатрії, психології, корекційної педагогіки.

Існують також методи лікування хвороби, пов'язані з обмеженням споживання певних видів амінокислот, але однозначного підтвердження їх ефективності ще й досі немає.

Певний результат приносить також лікування аутистів в одній групі з дітьми з синдромом Дауна – по-своєму вони доповнюють одні інших.

Так що в будь-кому разі – не все так безнадійно. Одними з перших ініціаторів дослідження аутизму в Україні стали львів'яни: Олег Романчук з організацією "Джерело", благодійний центр "Відкрите серце", заснований подружжям Островських. Цим людям вдалося розробити достатньо дієві методи діагностики цієї хвороби і методи, що сприяють адаптації цих дітей – і хоч цим допомогти самотнім у боротьбі з цією хворобою батькам.

Є подібні організації і в інших містах України, в тому числі, звичайно, і в столиці – **детальнішу інформацію про них усіх можна знайти на всеукраїнському сайті "аутизм.in.ua".**

Безперечно, аутизм – це не присуд, аутизм – це хвороба, з якою цілком можна жити. Хоча деякі специфічні особливості аутичної дитини ймовірно збережуться протягом усього її життя. Для прикладу, визначний російський математик Перельман – чим не аутист? Або Темпл Грендін – відома американська жінка-психолог, фільм про яку побачив світ минулого року, будучи аутистом, змогла закінчити університет і здобути популярність.

Так що головне – не здаватися і вірити! І це завдання не тільки для батьків аутистів, але й для всіх нас – адже цивілізованість суспільства визначається його ставленням до тих, хто потребує його опіки.

У Всесвітній День (і весь місяць) поширення інформації про аутизм ми відзначаємо внесок людей з аутизмом у наше життя. Важливо і те, що ми публічно визнали аутизм лихом, яке вимагає відповідних заходів. Простіше кажучи, нам потрібен глобальний план дій по боротьбі з аутизмом, скоординований підхід до проведення дослідницької роботи і необхідне обслуговування для аутичних людей протягом усього їхнього життя.

Ми повинні робити якомога більше для мільйонів людей, які зараз живуть з аутизмом, щоб вони могли розкрити свій потенціал і вести повноцінне і щасливе життя. Вони та їхні сім'ї – наші друзі, родичі і сусіди – заслуговують на це.